

9.12.2024 11:30

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 6 Aralık 2024

Sayı: 638

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Engelli Haklarının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.03.12.2024

Gereğini arz ederim.

Gizem Özcan

Muğla Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 9-12-2024	Esas No: 2/2757

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİGİ
06 Aralık 2024
Numara:

T B M M GENEL YERAK
06 Aralık 2024
No: 1543519

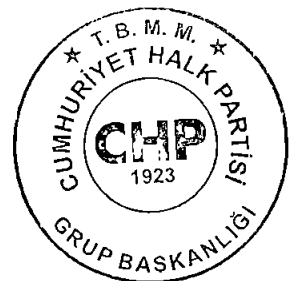
GENEL GEREKÇE

Bugün ülkemizde yurttaşlarımızın yaşadığı sorunların temelinde sosyal devletin erozyonu yer almaktadır. Engelli yurttaşlarımız da bu süreçte en çok hak kaybına uğrayanlardan kesimlerden biridir. Hak temelli bir sosyal devlet insanca yaşam için engellilere ve engelli bakımını üstlenenlere düzenli gelir sağlamalıdır. Bu sadece Anayasamızın ve ulusal mevzuatın değil taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerin de gereğidir.

Engellilerin de engelli bakımının da en büyük sorunlarından biri toplumun tamamına yayılan yoksulluktur. Evde bakım işini büyük oranda üstlenen aileler için yoksulluk var olan sorunları katmerleyen bir etmendir. Buna rağmen, bugün engelli aylığı almak için hane içinde kişi başına düşen aylık gelirin asgari ücretin üçte birinden az olması gerekmektedir. Bu mevcut ekonomik kriz ve enflasyon ortamında engellilere yönelik büyük bir haksızlıktır. Mevcut uygulamada, bir yurttaş engelli ise ve geliri, 5667 TL'den az ise, engelli aylığı alabilmektedir. Engelli aylığı iki farklı aylık biçimindedir: eğer engelli yurttaşın engel oranı %40-69 arasında ise aylığı 2.797 TL, engel oranı %70 ve üzeri ise aylığı 4.196 TL'dir. Bu rakamların engelli yurttaşların hayatını idame etmeleri için yeterli değildir. DİSK'e göre, dört kişilik bir aile için açlık sınırı 20 bin TL'ye, yoksulluk sınırı 70 bin TL'ye; tek başına yaşayan bir kişi için ise yoksulluk sınırı 33 bin TL'ye yaklaşmıştır.

Engelli bakım aylığı için de durum farklı değildir. Mevcut uygulamada, engelli bakımını üstlenen bir kişi 9.078 TL almaktadır. Ancak bu kişinin aynı zamanda çalışması mümkün değildir. Bu kişi çoğu zaman engellinin annesi olmaktadır. Dolayısıyla sorun toplumsal cinsiyet rolleri ile de kesişmektedir. Engelli bakımını üstlenen kadınların gelecek kaygısı, anksiyete ve depresyon sıklığının daha yüksek oranlarda olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır.

Bu gerekçelerle, kanun teklifiyle, başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olanlara asgari ücretin bir buçuk katı oranında, engellilere ve engelli bakım hizmetini fiilen yerine getirenlere de bir asgari ücret tutarında aylık bağlanması; engellinin ve bakımı gerçekleştirenin bu aylıkları alma şartını kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücret ve asgari ücretten az olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, engelli bakımını üstlenen annenin sigortalı sayılması, emeklilik hakkına sahip olması ve sigortasının Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinden ödenmesi sağlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Başkasının yardımını olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuat çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlara asgari ücretin bir buçuk katı oranında; ilgili mevzuat çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli olduklarını kanıtlayanlara ise bir asgari ücret tutarında; engelli bakım hizmetini fiilen gerçekleştirenlere bir asgari ücret tutarında aylık bağlanması hususu düzenlenmiştir. Engellinin ve bakımı gerçekleştirenin bu aylıkları alma şartı kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücret ve asgari ücretten az olacak şekilde yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 2- Engelliler için sosyal yardım alma gerekli şartı, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutan, asgari ücret ve asgari ücretten az olan şeklinde düzenlenmiştir. Bakıma ihtiyacı olan engellilerin evde bakımına destek için ise asgari ücret tutarında aylık sosyal yardım yapılması düzenlenmiştir.

MADDE 3- Bu madde ile herhangi bir sosyal güvenlik şemsiyesi içinde bulunmayan, ancak evde engelli bakımını üstlenenlerin sigortalı olması sağlanmıştır.

MADDE 4- Evde engelli bakımını üstlenenlerin asgari ücret düzeyindeki sigorta primi giderlerinin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine konacak ödeneklerden karşılanması sağlanmıştır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

ENGELLİ HAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ AMACIYLA
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 1/7/1976 tarih ve 2022 sayılı 65 Yaşım Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki “(30.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,” ibaresi “asgari ücretin bir buçuk katı tutarında,”; (b) bendindeki “(20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,” ibaresi “asgari ücret tutarında,”; ikinci fıkrasındaki “asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden daha az olan” ibaresi “asgari ücret ve asgari ücretten az olan”; “(20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “asgari ücret tutarında”; üçüncü fıkrasında “asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan” ibaresi “asgari ücretten fazla olanlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 24/5/1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’nun 7. Ek Maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile ikinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücret ve asgari ücretten az olan bakıma ihtiyacı olan engellilere, resmî veya özel bakım merkezlerinde bakım hizmeti ya da sosyal yardım yapılmak suretiyle evde bakımına destek verilmesi sağlanır.”

“Bakıma ihtiyacı olan engellinin evde bakımına destek için ise asgari ücret tutarında aylık sosyal yardım yapılır.”

MADDE 3- 31/5/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun ‘sigortalı sayılanlar’ başlıklı 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“5) 2828 sayılı Kanunun ek 7. Maddesi kapsamında evde engelli bakımını üstlenen gerçek kişiler,”

MADDE 4- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 21-2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’nun 7. Ek Maddesi kapsamında evde engelli bakım desteğinden yararlandırılan gerçek kişilerden hanehalkı içerisinde bir kişiyle sınırlı olmak üzere, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na müracaat etmeleri şartıyla, yardım ödemesinden yararlandıkları süre boyunca bu kanunun 4 üncü maddesi kapsamında sigortalı olarak çalışmamak şartıyla, 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olarak tescili yapılır. Bu kapsamda tescili yapılan sigortalıların müracaat tarihinde geçerli olan prime esas kazanç alt sınırı ve %32.5 oranı üzerinden hesaplanacak prim tutarları, yardım ödemesi tarihinden itibaren bir ay içinde Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı tarafından Kuruma ödenir. Bu süre içinde sigorta primlerinin ödenmemesi halinde bu Kanunun 89 üncü maddesi

hükümleri uygulanarak primler tahsil olunur. Bu maddeye ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

